

Roomalaiskirjeen selitys 7

Room. 3:24-25

14.11.2012 Savonlinnan Tuomiokirkko

Jeesuksessa on lunastus

Olemme edellä käsitelleet Paavalin Roomalaiskirjeen selityksessä sitä, kuinka ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava. Totesimme, että se tapahtuu riippumatta Jumalan laista eli riippumatta siitä, kuinka hyvin ihminen onnistuu täyttämään Jumalan käskyt. Vanhurskaus eli Jumalalle kelpaaminen saadaan uskomalla Jeesukseen. Sen saa omakseen jokainen, joka uskoo häneen, erotuksetta. Jokainen meistä on tehnyt syntiä ja on oman itsensä perusteella kelvoton. Silti jokainen, joka uskoo Jeesukseen saa, ilmaiseksi ja armosta, omakseen sen Jumalalle kelpaamisen, jonka Jeesus on ihmiskunnalle hankkinut.

Jäimme kolmannen luvun jakeeseen 24

Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa (Room 3:24)

Käsittelimme tästä äärimmäisen sisältörikkaasta lauseesta sen, että Jumalalle kelpaaminen eli vanhurskaus saadaan ilmaiseksi ja Jumalan armosta. Mutta käsittelemättä jäi jakeen loppu: ” sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa”.

Lunnaat

Tuo käsite ”lunastus” (kreik. *apolytroosis*) on otettu aikansa yhteiskunnallisista oikeussuhteista. Antiikissa oli tapana ostaa vapaaksi orjia tai sotavankeja maksamalla heistä lunnasraha. Paavali käyttää tätä kielikuvaa selittäessään Jeesuksen pelastustyötä. Hän on ostanut ihmiset vapaiksi synnin, Jumalan tuomion ja kadotuksen vallasta. Tämä liittyy taas siihen, mitä Roomalaiskirjeessä on aiemmin sanottu: ” Miten siis on? Olemmeko me muita parempia? Emme lainkaan. Olen jo esittänyt sen syytöksen, että kaikki, niin juutalaiset kuin kreikkalaisetkin, ovat synnin vallassa. - - Näin ei kukaan voi väittää vastaan, vaan koko maailma joutuu Jumalan tuomion alaiseksi.” Tästä tuomiosta Jeesus on lunastanut meidät vapaiksi.

Näin hän itsekin opetti:

”Sillä ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä.” (Mark 10:45)

Sama sana, lunastus (*apolytroosis*) esiintyy myös Uuden testamentin pastoraalikirjeissä:

Sillä yksi on Jumala, yksi myös välimies Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristus Jeesus, joka antoi itsensä lunnaiksi kaikkien edestä, josta todistus oli annettava aikanansa (1 Tim. 2:5-6)

Hän antoi itsensä alttiiksi meidän puolestamme lunastaakseen meidät vapaiksi kaikesta vääryydestä ja puhdistaakseen meidät omaksi kansakseen, joka kaikin voimin tekee hyvää. (Tiit 2:14)

Tämän lisäksi Uudessa testamentissa on paljon kohtia, joiden mukaan Kristus on ”ostanut” (*agorazein*) meidät omakseen tai ”ostanut vapaiksi” (*exagorazein*).

”Te olette kalliisti ostetut; älkää olko ihmisten orjia.” (1 Kor 7:23)

”Kristus on ostanut meidät vapaiksi (*exagorazoo*) lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme - sillä kirjoitettu on: ”Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu” (Gal 3:13)

Mikä on lunnaiden hinta?

Mikä on sitten ollut lunnashinta? Se on ollut Jeesus itse, hänen henkensä eli hänen verensä:

Kristuksen veressä meillä on lunastus, rikkomustemme anteeksianto. Näin Jumala on antanut armonsa rikkauden tulla runsaana osaksemme ja suonut meille kaikkea viisautta ja ymmärrystä. Hän on ilmaissut meille tahtonsa salaisuuden, sen Kristusta koskevan suunnitelman, jonka hän oli nähnyt hyväksi tehdä. (Ef 1:7-9)

Tiedättehän, ettei teitä ole lunastettu isiltä perimästänne tyhjänpäiväisestä elämästä millään katoavalla tavaralla, hopealla tai kullalla, vaan Kristuksen, tuon virheettömän ja tahrattoman karitsan, kalliilla verellä. (1 Piet 1:18-19)

Miten se on mahdollista, että Jeesuksen veri on voinut lunastaa eli ostaa meidät vapaiksi?

Tähän liittyy se, että Jeesus ei ollut pelkästään tavallinen, vaan hän oli samassa persoonassa myös jumalallinen, Jumalan Poika, niin kuin pienoisevankeliumissa sanotaan:

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän. (Joh 3:16)

Tästä huolimatta joku voi vielä kysyä, että miten ihmeessä jonkun toisen kärsimä rangaistus tai vuodattama veri voi ostaa vapaaksi jonkun toisen. Onhan välissä pari tuhatta vuotta, ja muutenkin järjen kannalta asia on vaikea.

Näin tietysti on. Silti on sanottava, että *ihmisen sydämen eli hengen eli omantunnon ja Jumala-suhteen kannalta tämä silti toimii*. Jeesuksen veren sovittavaan voimaan luottaminen on kautta vuosisatojen vapauttanut miljoonia ihmisiä syyllisyyden ja Jumalan vihan vallasta ja tehnyt heistä Jumalan lapsia.

Uskon asioissa logiikka ei kulje samalla tavalla kuin esimerkiksi inhimillisessä oikeusajattelussa.

Armoistuin

Paavalin kirje roomalaisille jatkuu seuraavasti:

Hänet Jumala on asettanut sovitusuhriksi, hänen verensä tuo sovituksen uskossa vastaanotettavaksi (Room 3:25; v. 1992 käännös)

Näin asia ilmaistaan uudessa, vuoden 1992 käännöksessä. Se on melko selkeää ja ymmärrettävää kieltä, mutta se ei ole lainkaan sanatarkka. Siksi se jättää syrjään monta syvällistä merkitysvivahdetta, jotka kreikankielisessä alkutekstissä on.

Vanha, vuoden 1938 käännös on tässä suhteessa paljon parempi. Se kuuluu näin:

”- - jonka Jumala on asettanut *armoistuimeksi* uskon kautta hänen vereensä.” (Room 3:25; v. 1938 käännös)

Mitä ihmettä on tuo ”armoistuin”? Miten Jumala on ”asettanut” Jeesuksen armoistuimeksi?

Tuo outo sana on outo myös kreikankielisessä tekstissä. Se on *hilasteerion*. Se tarkoittaa sananmukaisesti suunnilleen jotain sellaista, kuin ”sovitusväline” tai tosiaan ”sovitusuhri”. Mutta toisaalta sitä ei klassisessa kreikassa koskaan käytetty tuossa merkityksessä.

Paavalin on ottanut tuon sanan kreikankielisestä Vanhasta testamentista eli Septuagintasta. Siellä sitä käytettiin hepreankielisestä sanasta *kafforet* eli ”sovituskansi”. Se taas tarkoitti liitonarkun kultaista kantta.

Liitonarkku oli puinen, kullalla päällystetty laatikko, jossa säilytettiin Jumalan Moosekselle antamaa kymmenen käskyn lakia. Se oli kaiverrettu kahteen kiviseen tauluun. Ne olivat arkussa kultaisen kannen eli ”armoistuimen alla”. Kannen koristeena oli kaksi kultaista kerubia eli enkelipatsasta.

Tee myös armoistuin puhtaasta kullasta, puolenkolmatta kyynärän pituinen ja puolentoista kyynärän levyinen. Ja tee kaksi kultakerubia, tee ne kohotakoista tekoa, armoistuimen molempiin päihin. Tee toinen kerubi toiseen päähän ja toinen kerubi toiseen päähän. Tehkää kerubit armoistuimesta kohoaviksi, sen kumpaankin päähän. Ja kerubit levittäkööt siipensä ylöspäin, niin että ne peittävät siivillänsä armoistuimen, ja niiden kasvot olkoot vastakkain; armoistuinta kohti olkoot kerubien kasvot käännettyt. Ja aseta armoistuin arkin päälle ja pane arkkiin laki, jonka minä sinulle annan. Ja siinä minä ilmestyn sinulle ja puhun sinulle armoistuimelta, niiden kahden kerubin välistä, jotka ovat lain arkin päällä, kaiken sen, minkä minä sinun kauttasi israelilaisille säädän. (2 Moos 25:18-25)

Ja kun Mooses meni ilmestysmajaan puhumaan Herran kanssa, kuuli hän äänen, joka puhutteli häntä lain arkin päällä olevalta armoistuimelta, molempien kerubien väliltä; ja Herra puhui hänelle. (4 Moos. 7:89)

Kun Paavali sanoo, että Jumala on ”tehnyt Jeesuksen armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä”, niin ainakin yksi merkitysulottuvuus on se, että Jumala ilmestyy armollisena sen ihmisen elämään, joka uskoo Jeesuksen veren synnistä ja syyllisyydestä lunastavaan voimaan. Niin kuin Vanhassa liitossa Jumala ilmestyi ja puhui liiton arkun kannen päällä, samalla tavalla uudessa liitossa Jumala ilmestyy Jeesuksessa, hänen sovintovereensä uskomisessa.

Olen itse saanut kokea, että tuo toimii. Kun uskoo Jeesuksen veren sovittavaan voimaan, yhteys Jumalaan aukeaa aivan uudella tavalla.

Vertauskuva Vanhan testamentin uhrikäytännöstä

Käsitteen ”armoistuin” symboliikka on kuitenkin tätä laajempi ja liittyy Jumalan israelilaisille säätämään syntiuhrikäytäntöön.

Kun joku israelilainen oli tehnyt syntiä jotakin Jumalan käskyä vastaan, hänen piti tuoda virheetön uhrieläin, vuohi tai lammas Herran ”ilmestysmajaan” tai myöhemmin temppeleihin. Hän laittoi kätensä sen päälle ja siirsi tällä vertauskuvallisella tavalla syyllisyytensä eläimen päälle. Hän oli itse ansainnut kuoleman, mutta nyt hänen sijastaan tapettiin viaton eläin. Virantoimituksessa ollut pappi otti uhrieläimen verta ja vihmoi sitä alttariin. Näin uhrieläimen veri astui syntiä tehneen ihmisen ja pyhän Jumalan väliin ja sovitti ihmisen synnin.

Verbi ”sovittaa” on hepreassa *kiffer* eli ”peittää”. Ideana on, että synnit on sovitettu siten, että ne on peitetty. Jumala ei näe niitä eikä ota niitä lukuun, sillä niiden peittona on uhrieläimen veri; se että tuo eläin on kuollut syntisen puolesta.

Sama sanajuuri *kfr* on ”armoistuinta” (*hilasteerion*) tarkoittavassa heprealaisessa sanassa *kafforet*. Se on jotakin, joka sovittaa peittämällä. Uhrieläimen verta siveltiin juuri armoistuimelle (ks. 3. Moos. 16:15) ja se sai aikaan, että armoistuin sovitti eli peitti.

Mitä *armoistuin* sitten peitti? Se peitti Jumalan pyhän lain, kymmenen käskyn lain. Jumala ei nähnyt eikä ottanut huomioon pyhän lakinsa oikeudenmukaista tuomiota syntisen osalle, kun lain taulujen päällä oli uhriverellä sivelty kultainen kansi.

Kun Paavali sanoo, että Jumalan on asettanut Kristuksen armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä, se tarkoittaa sitä, että Jeesus on peittänyt Jumalan lain. Laki on peitetty kuin paksun kultaisen kannen alla. Siksi laki ei enää pääse Jumalan edessä syyttämään ihmistä, joka uskoo Jeesuksen vereen. Jeesuksesta ja hänen uhriverestään on tullut kansi, joka peittää näkyvistä lain ja sen antaman tuomion.

Siitä tuomiostahan olemme jo edellä kuulleet:

”Miten siis on? Olemmeko me muita parempia? Emme lainkaan. Olen jo esittänyt sen syytöksen, että kaikki, niin juutalaiset kuin kreikkalaisetkin, ovat synnin vallassa. - - Näin ei kukaan voi väittää vastaan, vaan koko maailma joutuu Jumalan tuomion alaiseksi. Eihän yksikään ihminen tule Jumalan edessä vanhurskaaksi lain käskyjä noudattamalla. Lain tehtävänä on opettaa tuntemaan, mitä synti on.”

On aivan turha yrittää itse selviytyä niin hyväksi, että Jumalan laki ei voisi syyttää. Se on toivotonta.

Mutta kuulimme onneksi myös, että lailla ei ole viimeinen sana. Jumala on nimittäin

” - - laista riippumatta tuonut ilmi vanhurskautensa, josta laki ja profeetat todistavat. Tämä Jumalan vanhurskaus tulee uskosta Jeesukseen Kristukseen, ja sen saavat omakseen kaikki, jotka uskovat. Kaikki ovat samassa asemassa, sillä kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirkkautta, mutta saavat hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi.

Jos Jumala tarkastelisi meitä pyhän ja oikeudenmukaisen lakinsa mukaisesti, niin meidän kävisi huonosti. Meidän pelastuksemme on siinä, että Jumala on asettanut Jeesuksen ja hänen lunastusverensä ikään kuin kanneksi meidän ja Jumalan lain väliin. Laki ei enää pääse syyttämään sitä, joka uskoo Jeesukseen. Usko Jeesukseen vaikuttaa sen, että Jeesuksen verestä tulee läpituokematon kansi Jumalan lain ja uskovan väliin. Se ei voi enää tuomita, koska se on peitetty.

Jumalasuhte toteutuu ”laista riippumatta”. Mönkätköön vaan laki siellä kannen alla ja syytelköön miten haluaa. Ei se pääse sotkemaan jumalasuhdetta. Jeesus on kantana välissä. Jumala on Jeesuksen tähden syntiselle armollinen, vaikka lain mukaan hänen pitäisi tuomita.

Jumalan asettama syntien peitto

Näinhän psalmissa 32 ylistetään onnelliseksi aivan tietyn laista ihmistä:

Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksi annetut, jonka synti on peitetty! (Ps. 32:1)

Syntiä on joka tapauksessa meissä jokaisessa. Se pitää saada pois vaikuttamasta jumalasuhdetta tuhoamasta.

Miten se sitten tapahtuu? Se tapahtuu siten, että *Jumala itse on asettanut Jeesuksen kanneksi*, jonka peittää alleen meitä syyttävän Jumalan lain. Tästä peitosta pääsee osalliseksi, kun uskoo Jeesukseen.

Se ei ole mikään ihmisen omatekoinen peitto; ei mikään Adamin ja Eevan yritys lymytä piiloon Jumalan kasvojen edestä ja saada pusikko syntien peitoksi. Ei, vaan se on Jumalan itsensä asettama syntien peitto. Se ei jää tehottomaksi, sillä sen voimana on Jumalan oman Pojan antama lunnasmaksu, jolla syntiset on ostettu vapaaksi.